

**DAREA DE SEAMĂ
A ADMINISTRATORULUI INTERIMAR
Întreprinderii de Stat
”Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”
pentru anul 2023**

I. Informații generale:

Î.S. "CMAC" este creată la data de 17.12.2013, în rezultatul reorganizării prin contopire a Î.S. „Institutul Național de Standardizare și Metrologie”, Î.S. „Centrul de Standardizare și Metrologie din Bălți”, Î.S. „Centrul de Standardizare și Metrologie din Ceadâr - Lunga” (în baza Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 996 din 27.12.2012). Fondator al Î.S. "CMAC" este Agenția Proprietății Publice.

Subdiviziunile structurale principale ale Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” (ÎS "CMAC") sunt: Direcția Generală Organism de Inspecție, Verificări Metrologice și Dispozitive Medicale, Organismul Certificare Produse, Laboratorul Încercări Produse Agroalimentare, Laboratorul Încercări Produse Industriale, Laboratorul Etalonare, Centrul Formare Continuă, Oficiul Teritorial Bălți și Oficiul Teritorial Ceadâr-Lunga și Cahul.

Î.S. "CMAC" prestează servicii pe întreg teritoriul țării, după cum urmează:

- în zona Centru prin intermediul locației Chișinău (mun. Chișinău, str. E. Coca 28);
- în zona de Nord a țării prin intermediul locației Bălți (mun. Bălți, str. Decebal 13);
- în zona de Sud a țării prin intermediul locației Ceadâr-Lunga și Cahul, care deține două locații (mun. Ceadâr-Lunga, str. Lunaciarschii 8 și mun. Cahul, str. V. Alecsandri 102).

Principalele genuri de activitate ale întreprinderii sunt:

- verificarea metrologică a mijloacelor de măsurare în următoarele domenii de măsurări: mărimi mase mici, mase mari, volum, mărimi termice, debit, presiuni, mărimi electro-radio-tehnice, mărimi electrice, frecvență și timp, acustică, mărimi geometrice, mărimi fizico – chimice;
- etalonarea mijloacelor de măsurare în domeniile mărimilor mase mici și mari, mărimi termice și mărimi geometrice;
- certificarea produselor alimentare/nealimentare conform domeniilor acreditate;
- certificarea sistemelor de management conform SM SR EN ISO 9001:2011 Sisteme de management al calității. Cerințe și SM SR EN ISO 22000:2006 Sisteme de management al siguranței alimentelor. Cerințe pentru orice organizație din lanțul alimentar;
- efectuarea încercărilor de laborator în domeniul agroalimentar, industrial;
- instruirea în domeniul evaluării conformității (metrologie, certificarea produse, certificarea și implementarea sistemelor de management etc.).

II. Indicatorii de performanță ai întreprinderii:

2.1 Analiza indicatorilor financiari

Cu privire la situația financiară la data de 31 decembrie 2023, Î.S. „CMAC” dispune de următoarele înscrieri în bilanțul contabil:

1. Mijloace bănești în conturile bancare ale întreprinderii în suma de – 3 526 145,60 LEI.
- 4 693,55 EURO (90 854,92 lei la cursul BNM la data de 31.12.2023).

2. Datorii în suma de – 6 551 826 lei, dintre care:

- Avansuri curente primite în suma de – 3 532 726 lei,
- Datorii față de furnizori în suma de – 466 316 lei,
- Datorii față de salariați în suma de – 1 455 409 lei (salariul calculat pentru luna decembrie 2023),
- Datorii față de buget în suma de – 1 088 017 lei,
- Alte datorii curente în sumă de – 9 358 lei.

Astfel, sub povara obligațiilor întreprinderii, care decurg din faptele economice anterioare, în situația din 31.12.2023, în vederea stingerii datoriilor curente, care reflectă valoarea datoriilor comerciale, datoriilor față de personal, față de bugetul de stat și alte datorii curente, în perioada ulterioară vor fi întreprinse măsuri pentru onorarea obligațiilor scadente în acest sens.

În această ordine de idei, în scopul asigurării aspectelor referitoare la redresarea activității economico-financiare a întreprinderii, se apreciază stingerea sistematică a datoriilor față de furnizori și identificarea debitorilor întreprinderii, în vederea recuperării creanțelor pentru asigurarea procesului de continuitate a întreprinderii.

Pe parcursul anului 2023, Î.S. "CMAC" a obținut venituri totale în valoare de 30 288 373 lei, dintre care venituri din activitatea operațională în sumă de 28 080 848 lei, alte venituri operaționale 2 207 525 lei.

Ponderea cea mai mare în total venituri o deține veniturile din activitatea operațională în valoare de 28 080 848 lei (92,7% din total venituri obținute pe întreprindere), ceea ce reprezintă o bună funcționare a activității de bază a entității.

Structura venitului din vânzări pentru anul 2023, conform domeniului de activitate al întreprinderii este următoarea:

- verificări metrologice și inspecția dispozitivelor medicale – 13 576 369 lei;
- încercări de laborator în domeniul agroalimentar/industrial – 7 715 458 lei;
- certificarea produselor alimentare/realimentare – 3 039 617 lei;
- certificarea sistemelor de management a calității – 2 077 219 lei;
- instruirea și formarea profesională a personalului – 356 536 lei;
- etalonarea mijloacelor de măsurare – 1 312 432;
- arenda încăperilor – 1 260 373.

Analiza veniturilor pe tipuri de activități este expusă în tabelul 1.

Tabelul 1

Indicatori	mii, lei	ponderea, %
1. Venituri din activitatea operațională, din care:	30 288,4	
• Venituri din vânzări	28 080,9	92,7
• Venituri din arendă	1 260,4	4,2
2. Alte venituri operaționale	947,2	3,1
Total venituri Î.S. "CMAC"	30 288,4	100,0

Suplimentar, este de menționat despre nerespectarea condițiilor contractuale de către multe instituții medicale, și anume prin încheierea contractului pentru verificarea mijloacelor de măsurare și inspecția dispozitivelor medicale cu Î.S. „CMAC”, primind banii de la Trezoreria de Stat pentru planificarea lucrărilor respective, nu mai execută în totalmente contractul, apelând la alte companii private pe pozițiile financiar profitabile, iar la Î.S. „CMAC” se apelează doar pe acele poziții cu volume reduse și care sunt efectuate doar de către Î.S. „CMAC” pentru care se depun eforturi atât financiare, cât și profesionale pentru a asigura consumatorii cu aceste măsurări, prin diminuarea situației de a fi nevoiți să plece peste hotarele țării pentru realizarea acestora.

În aceeași ordine de idei, acreditarea mai multor companii private pentru inspecția dispozitivelor medicale și recunoașterea acestor companii cu dreptul de organism de inspecție de către Ministerul Sănătății fără a proteja sau a acorda întru oarecare măsură un suport Î.S. „CMAC”, care a fost singura instituție de stat din țară care a elaborat procedurile specifice de verificare periodică a dispozitivelor medicale respectând implementarea prevederilor Legii nr. 102 din 9 iunie 2017 cu privire la dispozitivele medicale, întru asigurarea siguranței pacientului și a utilizatorului prin dispozitive medicale sigure, eficiente și inofensive, care conform capitolului II pct.6 al Hotărârii de Guvern Nr.966 din 14-11-2017 „Pentru aprobarea Regulamentului privind verificarea periodică a dispozitivelor medicale puse în funcțiune și aflate în utilizare”, a fost și este în atribuția Agenției Medicamentului.

Totodată, în continuare, se constată lipsa monitorizării desfășurării licitațiilor pentru prestarea serviciilor de inspecție a dispozitivelor medicale organizate de instituțiile medico-sanitare din țară și acordarea reducerilor mari și foarte mari de către companiile private pentru aceste servicii ceea ce generează o concurență acerbă în domeniul dat.

Eficiența activității economico-financiare se caracterizează prin indicatorii rezultatelor financiare și a rentabilității. La situația din 31 decembrie 2023, conform Situațiilor Financiare au fost înregistrați următorii indicatori de bază.

Rezultatele financiare ale Î.S. ”CMAC”

Tabelul 2

Indicatorii	Perioada de gestiune		Abaterea absolută, mii lei	Ritmul creșterii, %
	Precedentă	Curentă		
Venituri din vânzări	26 638 408	29 341 221	2 702 813	10,1
Costul vânzărilor	20 557 411	21 203 959	646 548	3,1
Profitul brut (pierderi)	6 080 997	8 137 262	2 056 265	33,8
Rezultatul din activitatea operațională	531 294	463 051	-68 243	-12,8
Rezultatul din alte activități	57 774	-1 137 116	-1 194 890	-1968,2
Impozitul pe venit	0	0	0	0
Profitul net	589 068	-674 065	-1 263 133	-114,4

Analizând rezultatele activității economico-financiare în perioada ianuarie - decembrie al anului 2023, se atestă o majorare a indicatorilor veniturilor din activitatea de bază, costul vânzărilor și a profitului brut.

La compartimentul Profitul net al perioadei de gestiune întreprinderea înregistrează pierderi în valoare de 674 065 lei. Aceasta, în mare parte, se datorează amortizării activelor pe termen lung reieșind din faptul că în trimestrul IV al anului de raportare a fost efectuată reevaluarea tuturor bunurilor întreprinderii în scopul pregătirii Î.S. "CMAC" pentru procesul de fuziune în prisma HG 943 din 28.12.2022. Astfel amortizarea activelor pe termen lung a crescut considerabil, de la valoarea de planificată de 3 100 000 la valoarea 4 390 247 astfel generând cheltuieli neplanificate în valoare de 1 290 247.

Rentabilitatea veniturilor din vânzări reflectă capacitatea întreprinderii de a obține profit în urma prestării serviciilor, adică caracterizează mărimea profitului obținut la un leu venituri din vânzări.

Aprecierea dinamicii rentabilității veniturilor din vânzări

Tabelul 3

Indicatorii	Perioada de gestiune		Abaterea absolută, mii lei
	2022	2023	
Venituri din vânzări, mii lei	26 638,4	29 341,2	2 702,8
Profitul brut, mii lei	6 081,0	8 137,3	2 56,3
Rezultatul din activitatea operațională, mii lei	531,3	463,1	-68,2
Profitul până la impozitare, mii lei	589,0	-674,1	1263,1
Profitul net, mii lei	589,0	-674,1	1263,1
Rentabilitatea veniturilor din vânzări, (%) calculată în baza:			
Profitului brut	22,8	27,7	4,9
Profitului din activitatea operațională	2,0	1,6	-0,4
Profitului până la impozitare	2,2	-2,3	-4,5
Profitului net	2,2	-2,3	-4,5

Din calculele efectuate și prezentate în tabelul nr. 3, putem concluziona că majoritatea indicatorilor de rentabilitate a veniturilor din vânzări au înregistrat scădere în anul 2023 față de anul de gestiune precedent.

Tabelul 4

Indicatori	Valoarea indicatorilor				Lei (col. 3 - col. 2)
	În lei		În % conform datelor din bilanț		
	31.12.2022	31.12.2023	Începutul perioadei de gestiune (31.12.2022)	Sfârșitul perioadei de gestiune (31.12.2023)	
1	2	3	4	5	6
1. Active nete	25 939 841	85 909 191	92,4	331,1	59 969 350
2. Capital social	20 837 001	20 837 001	100	100	0
3. Evaluarea activelor nete în raport cu capital social (rândul 1- rândul 2)	5 102 840	65 072 190	-7,6	231,1	59 969 350

Pentru perioada anului 2023, Î.S. "CMAC" a înregistrat tendințe semnificative de creștere a indicatorilor economici de bază. Conform aprecierii rezultată din datele prezentate în tabelul nr. 4 se atestă creșterea activelor nete cu 231,1 % față de perioada precedentă de gestiune, iar capitalul social înregistrează aceeași mărime de 20 837,0 mii lei.

Capitalul propriu, conform datelor înregistrate în evidența contabilă la 31.12.2023, constituie 85 909,2 mii lei, pe când la începutul anului a înregistrat valoarea de 25 939,8 mii lei. Acest fapt se datorează procesului de reevaluare a bunurilor Î.S. "CMAC" la începutul T IV anului de raportare.

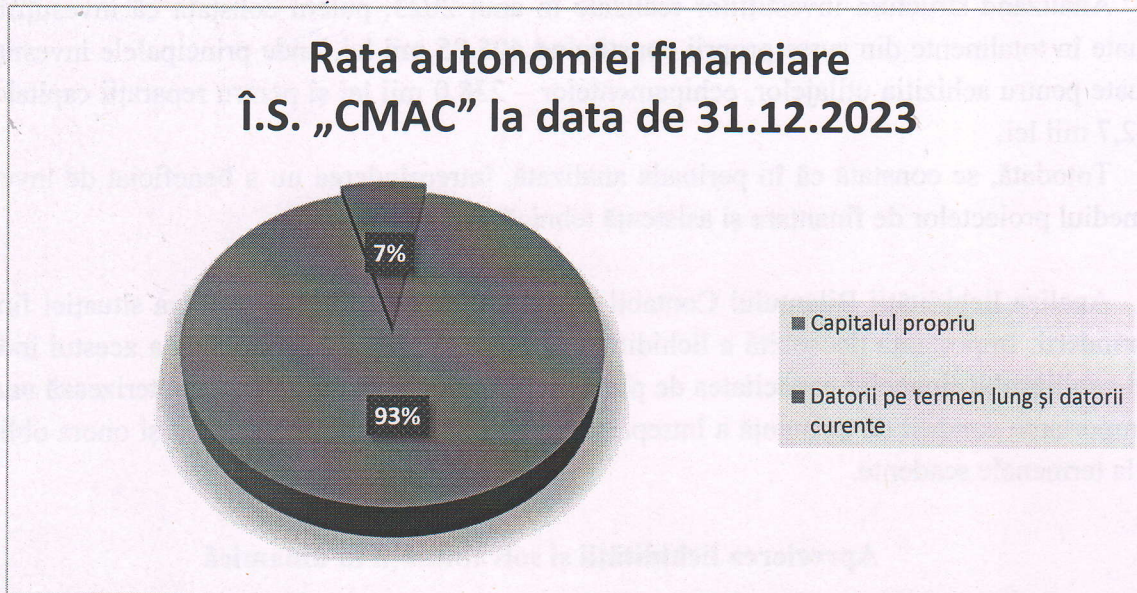
În urma activității Î.S. "CMAC" pe parcursul perioadei de gestiune a anului 2023 capitalul propriu s-a majorat cu valoarea de 59 969,4 mii lei sau cu 231,1% datele pe elemente contabile din Bilanț fiind prezentate în tabelul nr. 5. În urma evaluării activelor nete ale Î.S. "CMAC" în anul 2023 se coneluzionează că, activele nete la data de 31.12.2023 prezintă o dinamică pozitivă și anume prevalează capitalul propriu constituind mărimea în valoare de 85 909,1 mii lei.

Dinamica structurii capitalului propriu pentru anul 2023 ale Î.S. "CMAC"

Tabelul 5

Nr.	Denumirea indicatorilor	Suma, mii lei	%
1.	Capitalul social și suplimentar	20 837,0	24,3
2.	Rezerve stabilite de legislație	3 125,6	3,63
3.	Corecții ale rezultatelor anilor precedenți	-	-
4.	Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	- 6 116,2	-7,11
5.	Profit net al perioadei de gestiune	-674,1	-0,78
6.	Alte elemente de capital propriu	68 736,9	80,0
	Total Capital propriu	85 909,2	100,0 %

Diagrama 1

Din datele diagramei structurii capitalului propriu pentru anul 2023 al Î.S. ”CMAC” se observă ponderea de 93% a capitalului propriu față de datorii pe termen lung și datorii curente ce constituie 7% din valoarea capitalului propriu. Un trend pozitiv ceea ce denotă asigurarea executării la maxim a obligațiilor contractuale față de clienții întreprinderii și evidența permanentă a debitorilor și creditorilor.

Analiza lichidității Bilanțului Contabil ocupă un loc centralizat în aprecierea situației financiare a întreprinderii. Importanța deosebită a lichidității decurge din natura economică a acestui indicator. În cadrul echilibrului financiar capacitatea de plată, lichiditatea, solvabilitatea caracterizează una din cele mai importante condiții de existență a întreprinderii pe piață – posibilitatea de a-și onora obligațiile de plată la termenele scadente.

Analiza investițiilor realizate de Î.S. ”CMAC” în anul 2023

Tabelul 6

Indicatori	2022, mii lei	2023, mii lei	Abaterea absolută, mii lei	Abaterea relativă, %
Investiții, inclusiv	405,85	360,7	45,15	-11,1
- Din surse proprii	405,85	360,7	45,15	-11,1
- Din proiecte de finanțare	-	-	-	-
Mașini, utilaje, instalații de transmisie	270,55	238,0	32,55	-12,0
Reparații capitale	135,3	122,7	12,6	-9,3

Conform datelor din tabel, putem constata că Î.S. ”CMAC” a înregistrat o descreștere nesemnificativă a indicatorilor de investiții pe entitate.

Investițiile realizate în anul 2023 au constituit 360,7 mii lei și au fost cu 11,1% mai puțin comparativ cu anul precedent, unde au fost realizate investiții în valoare de 405,85 mii lei.

Analizând structura investițiilor realizate în anul 2023, putem constata că investițiile au fost efectuate în totalitate din surse proprii constituind 405,85 mii lei, unde principalele investiții au fost efectuate pentru achiziția utilajelor, echipamentelor – 238,0 mii lei și pentru reparații capitale în sumă de 122,7 mii lei.

Totodată, se constată că în perioada analizată, întreprinderea nu a beneficiat de investiții prin intermediul proiectelor de finanțare și asistență tehnică.

Analiza lichidității Bilanțului Contabil ocupă un loc central în aprecierea situației financiare a întreprinderii. Importanța deosebită a lichidității decurge din natura economică a acestui indicator. În cadrul echilibrului financiar capacitatea de plată, lichiditatea, solvabilitatea caracterizează una din cele mai importante condiții de existență a întreprinderii pe piață – posibilitatea de a-și onora obligațiile de plată la termenele scadente.

Aprecierea lichidității și solvabilității în dinamică

Tabelul 7

Indicatorii	Perioada de gestiune		Abaterea absolută, +/-	Abaterea relativă, %
	2022	2023		
Lichiditatea curentă, <i>Total Active Curente/Datorii Curente</i>	1,23	1,5	0,27	24,4
Lichiditatea intermediară, <i>Mijloace Bănești + Investiții + Creanțe /Datorii Curente</i>	0,75	0,93	0,18	22,3
Lichiditatea absolută, <i>Mijloace Bănești/Datorii curente</i>	0,29	0,55	0,26	84,3
Coefficientul de solvabilitate, <i>Total Active/Total Datorii</i>	4,71	14,12	9,39	199,0

• Din calculele efectuate și prezentate în tabel, observăm că la Î. S. ”CMAC”, în perioada anului de gestiune, o tendință de creștere a coeficienților de lichiditate.

Lichiditatea curentă se încadrează în nivelul limitei optime (1 – 2,5), lichiditatea curentă fiind de 1,23 în 2022 și de 1,5 în 2022, observând-se tendințe de creștere a acestui coeficient comparativ cu anul precedent.

Din cauza majorării sumei mijloacelor bănești în condițiile descreșterii datoriilor curente și a creanțelor s-a majorat lichiditatea intermediară de la 0,75 în anul 2022 la 0,93 în anul 2022, depășind ușor nivelul optim al acestui indicator (0,7-0,8).

Limitele stabilite (0,2-0,25) a indicatorului lichidității absolute, care sa majorat de la 0,29 în 2022 la 0,55 în 2023. Acesta reprezintă cel mai strict și dur criteriu de apreciere a lichidității, deoarece în cadrul calculării acestuia se compară cele mai lichide active curente cu datorii pe termen scurt.

Coefficientul de solvabilitate înregistrează o creștere majoră în anul 2023 față de 2022 cu 9,39 sau cu 199 puncte procentuale, coeficientul în 2023 ajungând la valoarea de 14,12 (valoare minimă admisă poate varia între 1,2-1,8). Coeficientul este mai mare ca 1, deci întreprinderea este capabilă să-și achite datoriile atât pe termen scurt cât și pe termen lung.

2.2 Analiza indicatorilor non-financiari

În activitatea întreprinderii, pe lângă indicatorii de performanță financiari, care ne permite să diagnosticăm eficiența și eficacitatea rezultatelor financiare obținute într-o anumită perioadă de timp, e important de identificat indicatorii nefinanciari de performanță ale entității, care reprezintă, la rândul lor, un instrument de gestiune managerială complexă. Astfel, pentru atingerea obiectivelor propuse de către conducerea Î.S. "CMAC", se pot evidenția următorii indicatori non-financiari:

- ✓ *Indicatori operaționali*, prin implementarea sistemului de control intern, fiind organizate atât audituri interne în cadrul organizației, cât și audituri de supraveghere externe de către evaluatorii Centrului Național de Acreditare "MOLDAC";
- ✓ *Gradul de satisfacție al clienților*, prin oferirea de servicii calitative clienților noștri fideli și potențialilor clienți, oferirea consultanței necesare, posibilitatea verificării statului cererii on-line, executarea lucrărilor în termeni restrânși, etc;
- ✓ *Imaginea pe piață*, promovarea serviciilor noastre atât pe site-ul www.e-cmac.md, cât și în alte surse media, menite să îmbunătățească poziția întreprinderii noastre pe piața internă, cât și externă;
- ✓ *Motivația și satisfacția în muncă de către salariați*, reprezintă un indicator non-financiar important pentru întreprindere, cu deținerea unui personal calificat, responsabil, energic și dinamic, în acest sens, se organizează cursuri de pregătire profesională a personalului în diferite domenii de activitate, cu posibilitatea de a fi avansați în funcțiile oferite de conducerea Î.S. "CMAC", cu remunerarea atractivă a personalului (salariul mediu pe întreprindere în anul 2023 este de 12 400 lei), oferirea de plăți suplimentare, conform Contractului colectiv de muncă la nivel de unitate al Î.S. "CMAC", etc;
- ✓ *Numărul de reclamații din partea agenților economici*, este un indicator esențial în aprecierea calității serviciilor oferite de către entitatea noastră, de aceea se urmărește periodic de către responsabilii de sisteme de management a reclamațiilor parvenite din partea agenților economici, înregistrate în condica de reclamații, cu identificarea cauzelor și soluționarea ulterioară a acestora;
- ✓ *Climatul organizațional*, constituie cheia succesului oricărei organizații, asupra importanței unui „climat sănătos”, influențează inevitabil satisfacția și atitudinile angajaților, iar acestea se răsfrâng la rândul lor asupra performanței în muncă. În acest sens, se organizează ședințe de lucru, seminare, activități recreative, unde se discută problemele din activitatea de bază a fiecărei subdiviziuni și căile de soluționare ale acestora, opiniile și sugestiile salariaților, care ulterior să favorizeze eficiența în cadrul întreprinderii.

2.3 Resursele umane

Baza activității Î.S. "CMAC" o reprezintă capitalul uman, de aceea atragerea, menținerea, dezvoltarea, și utilizarea corectă a resurselor umane reprezintă un obiectiv esențial și organizațional în entitate.

La 31 decembrie 2023, statele de personal cuprindeau 99 salariați, după cum urmează: locația Chișinău – 86 persoane, locația Bălți – 4 persoane, locația Ceadâr-Lunga și Cahul – 9 persoane, dintre care 68 sunt femei.

Capitalul uman în cadrul organizației este divizat în mai multe categorii de angajați, ponderea cea mai semnificativă deținând-o personalul de producere - 72 % din total personal pe întreprindere (și anume, specialiști/experti din domeniul metrologiei, certificare și încercări de laborator).

E important de menționat că pe parcursul anului 2023, s-au organizat cursuri de instruire a specialiștilor pe diferite domenii de activitate. În acest sens, au fost instruiți 40 de angajați din cadrul Î.S. "CMAC".

III. Managementul Riscurilor

Managementul riscurilor este un element esențial al strategiei de dezvoltare a Î.S. „CMAC”. Prin acest proces se asigură realizarea eficientă a obiectivelor întreprinderii.

Principalele riscuri identificate sunt:

1. Riscul de personal.

Vârsta de pensionare, migrarea angajaților, dificultăți în încadrarea muncii a specialiștilor din motivul existenței unor cerințe restrictive ce țin de domeniile de activitate ale întreprinderii (de ex: experiență în domeniul evaluării conformității de minim 3 ani) și lipsa specialităților de pregătire profesională în cazul unor domenii;

2. Riscul de inovație și modernizare.

Transpunerea Directivelor Europene la legislația națională presupune o perioadă de tranziție și adaptare, fapt care poate crea unele stagnări de dezvoltare și regres de indicatori financiari ai întreprinderii și excluderea unor categorii de servicii;

3. Risc de producere.

Suspendarea, retragerea domeniilor acreditate din considerente de lipsă a solicitărilor în domeniul dat;

4. Riscuri financiare.

Riscul valutar și de lichiditate. Apare în consecința variației cursului valutar (apreciere, depreciere) a valutei de contract, în perioada dintre momentul încheierii contractului și data la care se efectuează plata în valută.

5. Riscul concurențial.

Apariția mai multor concurenți în domeniile acreditate și posibilitatea concurenților de a face dumping de preț și/sau aplicarea practicilor de concurență neloială.

IV. Dezvoltarea și performanțele întreprinderii

Î.S. „CMAC” pe parcursul anului 2023 a depus eforturi constante în vederea menținerii domeniului de acreditare, fiind efectuate audituri interne conform domeniilor de activitate din cadrul întreprinderii, și respectiv audituri externe (audituri de supraveghere și evaluări de reacreditare planificate) efectuate

de către experții Centrului Național de Acreditare "MOLDAC". În urma acestor audituri, evaluatorii MOLDAC au confirmat, atât competența de activitate pe fiecare domeniu în parte, cât și corespunderea Sistemului de Management al Calității din cadrul Î.S. "CMAC" la cerințele standardelor naționale și internaționale.

Totodată, e important de menționat că în perioada anului 2023, în cadrul Î.S. "CMAC" nu au fost înregistrate reclamații din partea persoanelor fizice/juridice, ceea ce demonstrează competența personalului calificat și confirmă încrederea clienților în calitatea serviciilor prestate de către întreprinderea noastră.

Administrator interimar
Î.S."CMAC" Anatolii Bescupschi

